

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 17 вересня 2008 р. N 842

Київ

Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Концепцію державної системи професійної орієнтації населення, що додається.
2. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 27 січня 1994 р. N 48 "Про Концепцію державної системи професійної орієнтації населення" (ЗП України, 1994 р., N 5, ст. 129).
3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям розробити у тримісячний строк план заходів з реалізації Концепції державної системи професійної орієнтації населення на період до 2011 року.

Прем'єр-міністр України

Ю.ТИМОШЕНКО

Інд. 26

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 17 вересня 2008 р. N 842

КОНЦЕПЦІЯ

державної системи професійної орієнтації населення

Проблема, на розв'язання якої спрямована Концепція

В умовах глобалізації та посилення конкуренції у світовому економічному просторі загострюється проблема формування, відтворення та використання трудового потенціалу. За результатами досліджень Світового банку, проведених в 192 країнах, на трудовий потенціал припадає 64 відсотки загального багатства країн.

Трудовий потенціал суспільства визначається характером формування та реалізації здатності до праці кожної особи і значною мірою залежить від професійного вибору та успішності здобуття або зміни професії. Фактором, що сприяє професійному самовизначенню та реалізації здатності до праці особи, є дієва система професійної орієнтації населення. На сьогодні важливим соціальним та економічним завданням є послідовний розвиток державної системи професійної орієнтації населення, що забезпечує всім громадянам рівні можливості в отриманні профорієнтаційних послуг.

Професійна орієнтація населення є науково обґрунтованою системою взаємопов'язаних економічних, соціальних, медичних, психологічних і педагогічних заходів, спрямованих на активізацію процесу професійного самовизначення та реалізації здатності до праці особи, виявлення її здібностей, інтересів, можливостей та інших чинників, що впливають на вибір професії або на зміну виду трудової діяльності.

Професійна орієнтація населення за змістовими напрямками функціонування має такі структурні елементи:

професійна інформація - документовані або публічно оголошені відомості про трудову діяльність та її роль в професійному самовизначенні особи, інформація про стан, потребу і динаміку ринку праці, зміст та перспективи розвитку сучасних професій і вимоги до особи, форми та умови оволодіння ними, можливості професійно-кваліфікаційного зростання і побудови кар'єри, що спрямована на формування професійних інтересів, намірів та мотивації особи щодо вибору або зміни виду трудової діяльності, професії, кваліфікації, роботи;

професійна консультація - організована взаємодія фахівця з професійної орієнтації та особи, яка отримує послугу, що спрямована на оптимізацію її професійного самовизначення на основі виявлення індивідуально-психологічних характеристик, особливостей життєвих ситуацій, професійних інтересів, нахилів, стану здоров'я та з урахуванням потреби ринку праці;

професійний відбір - науково обґрунтована система заходів, що створює умови для встановлення професійної придатності особи до провадження конкретних видів професійної діяльності та посад згідно з нормативними вимогами і конкретним робочим місцем;

професійна адаптація - науково обґрунтована система заходів, що забезпечує входження,

оволодіння та досягнення особою професійної майстерності у конкретному виді професійної діяльності на конкретному робочому місці.

На сучасному етапі система професійної орієнтації населення не забезпечує належної ефективності формування, відтворення та збереження трудового потенціалу.

Аналіз причин виникнення проблеми

Необхідність розроблення цієї Концепції зумовлена зміною стану та тенденцій розвитку національної економіки в цілому і ринку праці зокрема, суспільної свідомості щодо сприйняття та розв'язання проблем праці і зайнятості, переходом від подолання наслідків безробіття до його профілактики.

Концепція повинна забезпечити цілісність системи професійної орієнтації населення, належну координацію діяльності соціальних інститутів, що покликані її здійснювати.

Професійна орієнтація населення повинна базуватися на наукових дослідженнях, спиратися на положення міжнародних актів і практичний досвід розвинутих країн світу.

Вимогою часу є забезпечення ефективнішого залучення роботодавців та громадськості до управління системою професійної орієнтації населення, яке повинно спрямовуватися у профорієнтаційній роботі з різними верствами населення на досягнення балансу між економічними та особистісними інтересами.

Потребують удосконалення наукове та науково-методичне забезпечення професійної орієнтації населення та система інформування про перспективи розвитку національної економіки з урахуванням регіональних особливостей як окремих галузей економіки, так і конкретних підприємств відповідно до їх потреби у робітниках певних професій та рівня кваліфікації. Актуальність створення відповідних базових інституціональних утворень та системи підготовки і підвищення кваліфікації кадрів зумовлена необхідністю надання профорієнтаційних послуг на професійній основі.

Мета Концепції

Метою Концепції є забезпечення розвитку державної системи професійної орієнтації населення згідно з пріоритетами державної економічної та соціальної політики і світовим досвідом та конкурентоспроможності національного ринку праці.

Шляхи розв'язання проблеми

Шляхами розв'язання проблеми є:

формування нормативно-правових, соціально-економічних, інформаційно-методичних, матеріально-технічних і фінансових засад системи професійної орієнтації населення;

залучення до участі в управлінні системою професійної орієнтації населення представників громадськості та роботодавців;

створення умов для активізації роботи з професійної орієнтації населення та надання на належному рівні профорієнтаційних послуг усім його соціальним групам і віковим категоріям;

належне ресурсне забезпечення профорієнтаційної роботи;

диференціація профорієнтаційних та переорієнтаційних заходів відповідно до основних видів праці;

широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та засобів зв'язку;

підготовка та професійний розвиток кадрового ресурсу професійної орієнтації населення, професіоналізація профорієнтаційної діяльності;

проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень у сфері професійної орієнтації населення і забезпечення широкого впровадження їх результатів у практику;

удосконалення механізму науково-методичного та навчального забезпечення з питань професійної орієнтації населення;

оновлення змісту, форм та методів профорієнтаційної роботи з різними соціальними групами і віковими категоріями населення з урахуванням їх специфіки;

забезпечення одержання та використання в профорієнтаційній роботі соціально-економічної інформації про перспективи розвитку національної економіки з урахуванням регіональних особливостей окремих галузей економіки відповідно до їх потреби у робітниках певних професій і рівня кваліфікації;

утворення нових та удосконалення структури існуючих профорієнтаційних підрозділів з метою підвищення ефективності їх роботи;

створення системи управління якістю профорієнтаційних послуг з урахуванням міжнародного досвіду;

розроблення сучасних стандартів та норм профорієнтаційної роботи;

розвиток міжнародного співробітництва у сфері професійної орієнтації населення;

інформування громадськості про діяльність у сфері професійної орієнтації населення.

Організаційна структура державної системи професійної орієнтації населення

Розв'язанню проблеми сприятиме впровадження організаційної структури державної системи професійної орієнтації населення, яка включає дві взаємодіючі складові - державну та громадську і має загальнодержавний, територіальний та базовий рівень.

Управління системою професійної орієнтації населення на загальнодержавному рівні здійснюють відповідно до своїх повноважень:

Мінпраці - щодо всіх соціальних груп незайнятого та зайнятого працездатного населення;

МОН - щодо дітей дошкільного, шкільного віку та молоді, яка навчається;

Мінсім'ямолодьспорт - щодо молоді;

МОЗ - щодо осіб із стійким розладом функцій організму, зумовленим захворюванням, травмою або вродженими вадами розумового та фізичного розвитку, які призводять до обмеження життєдіяльності;

Міноборони, МВС, інші органи, в яких проходять службу військовослужбовці, - щодо допризовників, військовослужбовців та осіб, звільнених з військової служби з правом на пенсію у зв'язку із скороченням штату або проведенням організаційних заходів, інших категорій населення;

Державний департамент з питань виконання покарань - щодо засуджених до позбавлення та обмеження волі в установах виконання покарань, а також осіб, які утримуються в лікувально-трудовах профілакторіях;

інші міністерства та центральні органи виконавчої влади - щодо працюючого та вивільнюваного персоналу.

З метою координації роботи у сфері професійної орієнтації населення утворюється Міжвідомча рада з питань професійної орієнтації населення, яка є консультативно-дорадчим органом Кабінету Міністрів України.

Сторонами соціального діалогу є всеукраїнські об'єднання організацій роботодавців, всеукраїнські профспілки, всеукраїнські громадські організації.

Наукові дослідження і науково-методичне забезпечення у сфері професійної орієнтації населення на замовлення зазначених центральних органів виконавчої влади проводять Національна академія наук, Академія педагогічних наук, Академія медичних наук та інші наукові установи.

Поширенню професійної інформації сприяє Держкомтелерадіо.

Управління системою професійної орієнтації населення на територіальному рівні забезпечують місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

На базовому рівні професійна орієнтація населення проводиться навчальними закладами та закладами охорони здоров'я, реабілітаційними установами, центрами зайнятості, центрами професійної орієнтації, молодіжними центрами праці, військкоматами, установами виконання покарань, лікувально-трудовами профілакторіями, підприємствами, установами та організаціями.

Форми взаємодії органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства

На сьогодні під час проведення професійної орієнтації населення органам виконавчої влади необхідна активно вести соціальний діалог з всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців, всеукраїнськими профспілками, всеукраїнськими громадськими організаціями на загальнодержавному, а з відповідними організаціями зазначених інститутів громадянського суспільства на територіальному та базовому рівні. При цьому активно використовуються такі форми взаємодії:

представництво у громадських органах при органах виконавчої влади, органах місцевого самоврядування, органах управління фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування;

участь у підготовці проектів та/або висновків щодо проектів законів, інших актів законодавства з питань або в частині професійної орієнтації населення;

внесення пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правової бази професійної орієнтації населення;

сприяння поширенню вітчизняного та міжнародного досвіду з питань професійної орієнтації населення;

участь у проведенні наукових досліджень з актуальних проблем професійної орієнтації населення шляхом співпраці з науково-дослідними установами;

співпраця з питань ресурсного забезпечення роботи з професійної орієнтації населення та розвитку інфраструктури;

утворення та організація діяльності недержавних структур сприяння працевлаштуванню та професійному самовизначенню всіх соціальних груп і вікових категорій населення, проведення на їх базі професійної орієнтації;

сприяння поширенню професійної інформації;

забезпечення професійної адаптації працівників на підприємствах, в установах та організаціях, сприяння професійному становленню працівників.

Очікувані результати реалізації Концепції

Реалізація Концепції дасть змогу:

створити умови для реалізації конституційних прав громадян на вільний розвиток особистості, на працю, на вільний вибір професії та професійний розвиток;

задовольнити потребу всіх соціальних груп та вікових категорій населення в отриманні доступних профорієнтаційних послуг належної якості;

підвищити рівень зайнятості населення;

поліпшити професійну орієнтацію населення шляхом залучення інститутів громадянського суспільства.

Фінансові, матеріально-технічні та трудові ресурси, необхідні для реалізації Концепції

Фінансування заходів із забезпечення розвитку державної системи професійної орієнтації населення здійснюватиметься за рахунок коштів, передбачених в державному і місцевих бюджетах, та інших джерел.

Необхідне матеріально-технічне та кадрове забезпечення розвитку державної системи професійної орієнтації населення повинно здійснюватися під час виконання відповідних галузевих програм, планів заходів, спрямованих на реалізацію Концепції.